

ingediend op **1307** (2021-2022) – Nr. 1
25 mei 2022 (2021-2022)

Voorstel van resolutie

van Elisabeth Meuleman, Johan Danen en Meyrem Almaci

tot het besteden van meer aandacht
voor de thuistaal in het onderwijs

TOELICHTING

Vlamingen zijn sinds jaar en dag trots op hun talenkennis en erkennen graag dat het beheersen van verschillende talen een troef is. De indieners van dit voorstel van resolutie zijn van mening dat die troef moet worden behouden en versterkt. Tegelijk willen ze ook de verwerving van het Nederlands op een zo efficiënt mogelijke manier bevorderen.

Om die dubbele doelstelling – de inzet op meertaligheid en de bevordering van de kennis van het Nederlands – te realiseren, willen de indieners van dit voorstel van resolutie het gebruik van de thuistaal van kinderen met een niet-Nederlandstalige achtergrond verankeren in de regelgeving die betrekking heeft op de onderwijstaal in het Nederlandstalige onderwijs in Vlaanderen en Brussel.

Meer bepaald willen ze het 'functioneel meertalig leren' een plaats geven in de regelgeving en dat leerproces daarmee ook beleidsmatig beter ondersteunen.¹ Bij functioneel meertalig leren kan de thuistaal in bepaalde situaties tussen leerlingen gebruikt worden om de leerstof beter te begrijpen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van alle talenkennis die aanwezig is in de klas, waarbij:

- leerlingen kennis nemen van elkaars taal;
- (delen van de) leerstof in verschillende talen wordt aangeboden;
- er lexicale en grammaticale vergelijkingen tussen talen worden gemaakt;
- leerlingen individueel of in groepjes in hun eigen taal werken;
- de talige rijkdom in de klas wordt benoemd en zichtbaar gemaakt enzovoort.²

Dat zijn heel laagdrempelige acties met een grote meerwaarde voor leerlingen die een andere thuistaal hebben dan het Nederlands.

Bovendien is de appreciatie van de thuishalen een van de cruciale factoren om het welbevinden van leerlingen in het onderwijs te verhogen. Dat stelt het MARS-onderzoek (MARS = Meertaligheid Als Realiteit op School), en het is ook de conclusie van verschillende onderzoeken die professor Van Avermaet heeft gevoerd.³ Als de thuistaal niet verbannen wordt uit de school, maar positief benaderd wordt, zullen de leerlingen meer zelfvertrouwen krijgen. Het MARS-onderzoek stelt dan ook vast dat door de ontwikkeling van een positief zelfbeeld de motivatie om zich in te zetten in de klas en in de school zal verhogen. Dat zal op zijn beurt leiden tot een verbetering van de schoolse prestaties, zowel op het vlak van kennisoverdracht als van vaardigheden. Ook blijkt dat de relatie tussen de leerling en de leerkracht verbetert. De motivatie en het welbevinden zullen altijd centraal staan in de prestaties van kinderen, en thuistaal speelt daar volgens onderzoek een grote rol in. Er leeft in binnen- en buitenland een brede wetenschappelijke consensus daarover.⁴

---

¹ – Van Avermaet, P. Language diversity and education: <https://biblio.ugent.be/publication/4284796>.
 – Van den Branden, K. & Verhelst M. 'De klank van de stad: meertaligheid en interculturele communicatie': p. 105-137: Kris Van den Branden en Machteld Verhelst.
 – Avermaet, P. V., Slembrouck, S., & Simon-Vandenbergen, A.-M. (2015). Talige diversiteit in het Vlaams onderwijs: Problematiek en oplossingen. Brussel: KVAB Press.

² Strobbe, L. (2022). Lost in interpretation. Multilingualism and school-based language policies in primary education. Leuven: Faculteit Letteren/Centrum voor Taal en Onderwijs.

³ Avermaet, P.V., Agirdag, Orhan, Slembrouck, Stef, Struys, Esli, Van de Craen, Piet, Van Houtte, Mieke, Van Hulle, Evelien. (2016). MARS: Meertaligheid Als Realiteit op School. Onderzoek in opdracht van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming; Brussel.

⁴ – Reljic, G., Ferring, D., & Martin, R. (2015). 'A Meta-Analysis on the Effectiveness of Bilingual Programs in Europe. Review of Educational Research', 85(1), 92-128. DOI:10.3102/0034654314548514.
 – 'Mother tongue-based multilingual education: the key to unlocking SDG 4: quality Education for All', UNESCO: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247333>.

Onderzoekers roepen dus op tot respect en positieve aandacht voor talen die in de thuissituatie worden gesproken. Omdat de thuistaal deel uitmaakt van de identiteit van het kind, blijft de negatieve benadering ervan vaak niet zonder gevolgen: leerlingen voelen zich niet geaccepteerd.⁵ Dat kan de taalontwikkeling ook voor het Nederlands doen stagneren. Het kind benaderen en respecteren in de eerste thuistaal is daarom een belangrijke aanpak in het onderwijs, des te meer omdat een kind op jonge leeftijd in de meest cruciale ontwikkelingsfase zit. Bovendien heeft een goed welbevinden een positieve impact op het algemene schools presteren van de leerlingen.

Wetenschappelijk onderzoek toont dan ook aan dat aandacht voor thuistaal in de scholen en klassen helemaal geen negatieve invloed heeft op het aanleren van het Nederlands. De conclusies zijn veeleer omgekeerd: aandacht voor de thuistaal zou de aanleercurve van het Nederlands aan anderstalige leerlingen net versnellen. Het hanteren van de thuistaal als medevoertaal in het onderwijs werkt ondersteunend voor het verwerven van het Nederlands, wat ook voor de indieners van dit voorstel van resolutie prioritair is.

De thuistaal verdient dus een plaats in het onderwijs in Vlaanderen, ook als dat niet het Nederlands is.⁶ Er is op het terrein al veel expertise opgebouwd in het ondersteunen van scholen die plaats willen maken voor de thuistaal van leerlingen⁷, bijvoorbeeld in het Onderwijscentrum Gent⁸ en het Onderwijscentrum Brussel. Wetenschappelijke inzichten worden er gekoppeld aan de praktijk. Die goede praktijken verdienen ondersteuning vanuit de Vlaamse Regering. Naar aanleiding van de instroom van vluchtelingen uit Oekraïne zetten verschillende scholen, bijvoorbeeld Katholiek Basisonderwijs Oudenaarde, bovendien in op onderwijs in het Nederlands én in het Oekraïens. Dergelijke projecten tonen aan dat inzetten op thuistaal helpt om kinderen een warm welkom te bieden, hun welbevinden en motivatie te verhogen, én hun aansluiting te doen vinden in het Vlaamse onderwijs.

De indieners van dit voorstel van resolutie roepen de Vlaamse Regering op om de aandacht voor thuistalen ook te verankeren in regelgeving. Zo willen ze de positieve gevolgen van een positieve benadering van thuistalen en van andere moedertalen dan het Nederlands verzekeren voor de komende generaties leerlingen in het Vlaamse onderwijs.

Met dit voorstel van resolutie hopen de indieners het overheersende paradigma waarbij eenzijdig de kaart van het Nederlands wordt getrokken en waarbij assimilatie van leerlingen met een niet-Nederlandstalige achtergrond aan het Nederlands het oogmerk is, te vervangen door een visie die onderbouwd is met recente wetenschappelijke inzichten die integratie voorstaan: een visie die inzet op het op de moedertaal (thuistaal) gebaseerde functioneel meertalig leren. Die visie draagt een positieve bejegening van de thuistaal van de leerling uit, die gebaseerd is op de vele bewezen voordelen voor leerlingen en leerkrachten.

Het is belangrijk dat leerkrachten en scholenteams voldoende ondersteund worden om een professionalisering van het meertalig leren te volbrengen in het onderwijs.

---

⁵ Sierens, S. & P. Van Avermaet, P., 'Inequality, inequity and language in education: There are no simple recipes!', 2015, op europe-kbf.eu; 'Van de periferie naar de kern: Omgaan met diversiteit in onderwijs', 2012, op researchgate.net.

⁶ VLOR-advies over meertaligheid, <https://www.vlor.be/adviezen/advies-over-meertaligheid-als-reali-teit-op-school>.

⁷ Visie Go! Rond meertaligheid: https://pro.g-o.be/blog/Documents/GO%21_Visietekst_Meertalige%20RealiteitDEF.pdf.

⁸ Evaluatieonderzoek van het project 'Thuistaal in onderwijs' (2009-2012). Eindrapport, in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming en de Stad Gent 2012: <https://biblio.ugent.be/publication/4301917/file/4302025>.

Daarom moeten de lerarenopleidingen extra aandacht schenken aan didactische methoden om met thuistalen – andere moedertalen dan het Nederlands – om te gaan in de schoolcontext en in de klas, bijvoorbeeld via een taalpaspoort. Zo kunnen leerkrachten op een bewuste en doordachte manier met hun leerlingen en hun taalrijkdom omgaan. De lerarenopleiding kan het best een weerspiegeling zijn van de meertalige realiteit. Leerkrachten krijgen op die manier de nodige vaardigheden om met de talige diversiteit in de klas om te gaan.

Elisabeth MEULEMAN
Johan DANEN
Meyrem ALMACI

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- stelt vast dat:
  - 1° er een grote, vaak toenemende diversiteit is op het vlak van afkomst en taalachtergrond van leerlingen op de Vlaamse schoolbanken;
  - 2° veel leerlingen een andere moedertaal hebben dan het Nederlands;
  - 3° veel leerlingen thuis geen Nederlands spreken of naast het Nederlands ook een andere thuistaal hebben;
  - 4° het een grote uitdaging vormt voor leerkrachten die een dergelijke grote talige diversiteit in de klas ervaren;
  - 5° leerlingen met een niet-Nederlandstalige achtergrond het vaak moeilijker hebben dan leerlingen die het Nederlands als thuistaal hebben wat hun welbevinden op school en in de klas betreft, en dat ze vaker worstelen met hun schoolse prestaties;
- stelt bovendien vast dat:
  - 1° er een wetenschappelijke consensus bestaat over het feit dat het hanteren van andere thuistalen dan het Nederlands in de klas en in de schoolse context:
    - a) een positief effect heeft op het welbevinden van de leerlingen;
    - b) een positief effect heeft op het leerproces, zowel wat kennisoverdracht als wat vaardigheden betreft;
    - c) een hefboom kan zijn voor betere leerprestaties bij anderstalige leerlingen, zowel voor taal- als voor vakinhouden, zoals blijkt uit internationale studies;
  - 2° de onderwijstaal krachtens artikel 129 van de Grondwet een exclusief Vlaamse bevoegdheid is;
- is van mening dat:
  - 1° er voldoende wetenschappelijke consensus is over het functioneel meertalig leren, waarbij het gebruik van de thuistaal van de leerling ter ondersteuning naast het Nederlands een plaats krijgt in de klas, om daar beleidsmatig op in te zetten;
  - 2° als het onderwijs de thuistaal een positieve plaats geeft in de klas en in de schoolse context, er positieve ontwikkelingen zijn voor:
    - a) het welbevinden van de leerling;
    - b) de schoolse prestaties van de leerling;
    - c) de relatie tussen de leerling en de leerkracht;
  - 3° ook de verwerving van het Nederlands verbetert als er vertrokken wordt vanuit een positieve appreciatie van de thuistaal van de leerling;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
  - 1° in de regelgeving op te nemen dat het ondersteunende gebruik van een andere thuistaal dan het Nederlands voldoende aandacht moet krijgen in het onderwijs;
  - 2° de leerkrachten en de scholenteams te professionaliseren en te versterken in hun vaardigheden om met de talige diversiteit in de klas en de schoolse context om te gaan;
  - 3° in de lerarenopleiding aandacht te schenken aan didactische methoden om met thuistalen, meer bepaald met andere moedertalen dan het Nederlands, om te gaan in de schoolcontext en in de klas.

Elisabeth MEULEMAN
Johan DANEN
Meyrem ALMACI